

Istruzione circa la prima ammissione dei fanciulli ai sacramenti della Riconciliazione e dell'Eucaristia

---

Si pubblica questa lettera della Sacra Congregazione per i Sacramenti e per il Culto Divino e della Sacra Congregazione per il Clero, per richiamare alcune note disposizioni sulla prima ammissione dei fanciulli ai sacramenti della Riconciliazione e della Eucaristia.

Nell'occasione non è fuori luogo osservare la piena sintonia esistente con gli orientamenti pedagogici e pastorali del nuovo « catechismo dei fanciulli ».

Anche nei fanciulli più piccoli, ricorda il catechismo, la celebrazione della Penitenza favorisce « sentimenti di amore e di rispetto per il loro incontro con Gesù nella Messa di prima Comunione » (cfr. Il catechismo dei fanciulli - 1/ Io sono con voi, pag. 138). La iniziazione cristiana è un cammino unitario nella conversione e nella comunione sempre più intima con Gesù e coi fratelli nella Chiesa; per questo « la Chiesa raccomanda che, mentre si compie l'itinerario dei fanciulli alla Messa di prima Comunione, essi vengano anche accuratamente preparati e ammessi alla celebrazione del sacramento della Penitenza » (cfr. Il catechismo dei fanciulli - 2/ Venite con me, pag. 134).

SACRA CONGREGATIO PRO SACRAMENTIS ET CULTU DIVINO
SACRA CONGREGATIO PRO CLERICIS

PROT. N. 2/76

Romae, die 31 Martii 1977

Eminentissime Domine,

In quibusdam Ecclesiae partibus atque apud nonnullos coetus, qui rei catecheticae adlaborant, quamvis Declaratio SANCTUS PONTIFEX die 24 Maii 1973 edita sit conunctim a SS. Congregationibus pro Disciplina Sacramentorum et pro Clericis (cfr A.A.S. 65, 1973, 410) nihilominus dissensiones ac dubia adhuc permanent circa ecclesiasticam disciplinam quae respicit Confessionis sacramentum primae puerorum Communioni praemittendum. Ad rem quod attinet, haud paucae denuntiationes et petitiones ad Apostolicam Sedem pervenerunt, quae ab Episcopis, a sacerdotibus et a parentibus sunt delatae. Expressis autem verbis quaestionem de hac re proposuit Institutum religiosum, vitae

apostolicae addictum, quod ministerium suum in variis exercet Nationibus; ab eo scilicet quaesitum est, num liceat, post praedictae Declarationis promulgationem, suscipere « per modum regulae generalis » primam Communionem sine praevia Confessione in iis paroeciis, in quibus usus huiusmodi invaluit.

Praeterea, nuper institutae de hac re investigationes a S. Congregatione pro Sacramentis et pro Cultu Divino suaserunt tum necessitates inculcandi Ecclesiae normas ad hanc quaestionem spectantes, tum etiam opportunitatem rursus explicandi, quatenus opus esset, praedictae Declarationis mentem atque propositum: quod fit per responsum ex officio datam (cfr *Adnexum*) ad quaestionem, quam Institutum religiosum, cuius mentio supra facta est, proposuerat.

Haud certe necessarium est explicare, quae causa fuerit illam promulgandi Declarationem, cum omnes probe noverint, quam gravem perturbationem attulerint nonnullae opiniones, rationibus psychologicis et paedagogicis innixae, quibus quidem ipsa tradita Ecclesiae disciplina penitus subvertebatur. Attamen iuvat illud animadvertere quod, dum ante Decretum *Quam singulari* (cfr A.A.S. II Vol., p. 579) secundum communem sententiam pueri, qui certam aetatem attingissent, ad Confessionem admitti poterant, non autem ad Communionem sumendam, nunc e contra affirmatur pueros posse quidem ad Communionem accedere, non autem decere Confessionem huic Sacramento praemitti. Iam secundum Decretum *Quam singulari* origo improbandarum consuetudinum in eo ponebatur, quod aetas discretionis apta ad sacramenta suscipienda nondum erat definita: « Quos reprehendimus abusus ex eo sunt repetendi, quod nec scite nec recte definiverint quatenam sit aetas discretionis, qui aliam Poenitentiae, aliam Eucharistiae assignarunt ». Quare in n. 1 partis dispositivae eiusdem Decreti statuitur unicam esse aetatem ad haec Sacramenta idoneam, eaque adepta, obligationem incipere utrumque recipiendi iuxta designatum ordinem, scilicet Confessione Communioni praemissa: « Aetas discretionis tum ad Confessionem tum ad S. Communionem ea est, in qua puer incipit ratiocinari, hoc est circa septimum annum, sive supra, sive etiam infra. Ex hoc tempore incipit obligatio satisfaciendi utrique praecepto Confessionis et Communionis » (1).

Confessionem praemittendam esse S. Communioni manifesto patet sive ex ordine, quo in Decreto duo haec Sacramenta recensentur eorumque fit mentio, sive ex eo, quod abusus improbati tunc respiciebant non tam admissionem ad Confessionem, quam potius accessum ad S. Communionem.

Necessitas tuendi ac fovendi dignam Sacramenti Eucharistiae participationem Ecclesiam impulit ad normam inducendam in suam disciplinam suamque pastoraalem praxim, qua Confessio S. Communionem praecedere deberet; atque hoc modo agnitum est jus fidelium — cum

---

(1) Vix attinet dicere obligationem strictam Confessionis intellegendam esse secundum traditam Ecclesiae doctrinam.

adultorum tum puerorum — ad Sacramentum Reconciliationis recipiendum.

Ceterum S. Pauli admonitio (cfr *1 Cor* 11, 28) vere directoriam normam statuit quae etiam pueros attingit. Quapropter ii quoque, antequam SS. mam Eucharistiam sumant, sese probare debent. Atqui puer per se ipse communiter non valet illam, quam S. Paulus iubet, sui probationem clare ac securo animo peragere; quod procul dubio expeditius ac tutius eveniet, si ipse auxilio sacerdotis confessarii uti poterit. Revera multi pueri sunt, qui ob res levis momenti se anxios ac turbatos sentiunt, dum non desunt ex contrario qui graviore culpas ignorare ac parvi pendere possint.

Ex altera parte, servari non posset praescriptum can. 854 par. 4° Codicis Juris Canonici, vi cuius iudicium de sufficienti dispositione ad primam Communionem pertinet ad sacerdotem a confessionibus, si puer ante Communionem ad Confessionem non accederet.

Hac in re illud quoque prae oculis est habendum, quod egregii Pastores iam comprobatum habent ex praxi catecheseos et ex sacri ministerii usu, scilicet magnam utilitatem salutiferamque vim, quam in totam puerorum vitam habet prima ipsorum Confessio, si haec recte praeparatur, convenienter eorum aetati aptetur eorumque facultati res spirituales percipiendi, itemque ea qua par est dignitate administratur.

Cum autem ad discretionis aetatem pervenerit, puer in Ecclesia jus habet recipiendi utrumque Sacramentum; absurdum atque iniustum discrimen fieret eiusque conscientia violaretur, si ipse praepararetur et admitteretur tantummodo ad S. Communionem. Nec satis est dicere pueros jus habere accedendi ad Confessionem, si tale jus practice maneat infectum.

Ubi pueri jam satis instructi erunt et conscii sibi facti naturae propriae horum duorum Sacramentorum, iisdem minime difficile erit accedere prius ad Sacramentum Reconciliationis, quod in iis — ratione simplici quidem sed fundamentali — excitat conscientiam boni et mali moralis atque efficit ut ad faustum Christi Eucharistici occursum pleniore cum cognitione ac maturitate ipsi sese disponant. Quae intima persuasio de necessitate purificationis quam maximae ad Eucharistiam digne sumendam, si inde ab ipsa prima Communionem prudenter convenienterque singulis pueris tradatur, eos per totius vitae decursum certe comitabitur atque ad multo maiorem sacramenti Reconciliationis aestimationem frequentationemque conducet. Haec docet Summus Pontifex in epistula quam scripsit per Secretarium Status, occasione XXVI Hebdomadae liturgicae in urbe Florentia celebratae: « Beatissimus Pater demum peculiari modo parvulorum Confessionem ante oculos ponit, ac praesertim primam Confessionem, quae semper primam Communionem oportet praecedat, etsi ab ea quodam temporis intervallo opportune separetur; ab ipsa enim prima aetate incipere debet illa evangelizatio Poenitentiae, quae postea validius usque ac magis consciuum reddet fundamentum vividae fidei, tum in Sacramento reci-

piendo, tum praesertim in christiana vita recte convenienterque ordinanda ».

Licet etiam animadvertere peculiare societatis et culturae condiciones apud varias Nationes legitimam causam non esse, cur hac in re diversa disciplina instauretur; natura enim humana fundamentaliter eadem est omnibus locis, atque illi spiritualis perfectionis assequendi fines, qui horum Sacramentorum proprii sunt, omnibus pariter proponuntur. Ac revera pueri, quibuscumque in societatis vel culturae adiunctis versantur, si Eucharistiam suscipere possunt modo conscio atque aetati suae congruo, iidem pariter possunt cognitionem habere peccati eiusque veniam a Deo petere in Confessione.

Denique reminiscendum est renovationem firmioremque sacramenti Poenitentiae vigorem, quae tantopere necessaria sunt quaeque in Ecclesia hodie universali Pastores summopere exoptant, evenire nullo modo posse, nisi principium ac fundamentum habeant in sedula fructuosaque praeparatione ac receptione Sacramentorum initiationis christianae.

Interea libenter hac nobis oblata utimur opportunitate, ut ea qua par est veneratione nos profiteamur

addictissimos
+ JAMES R. CARD. KNOX
Praefectus

* * *

ADNEXUM AD PROT. N. 2/76, diei 31 Martii 1977

AD PROPOSITUM DUBIUM: utrum liceat post Declarationem diei 24 Maii 1973 adhuc anteponere, per modum regulae generalis, primam Communionem receptioni sacramenti Paenitentiae illis in paroeciis ubi his ultimis annis haec praxis vigerit:

Sacrae Congregationes pro Sacramentis et Cultu Divino atque pro Clericis, approbante Summo Pontifice, responderunt: negative et ad mentem ipsius declarationis.

Mens autem Declarationis est ut elapso anno ab ipsius promulgatione omnia desinant experimenta recipiendi primam S. Communionem absque praevia receptione sacramenti Paenitentiae, ut ad spiritum decreti « Quam singulari » disciplina Ecclesiae restituatur.